

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner - Karolyi ház első emeletén, egyhútt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés félévvel és pontosan közöltetik.

F. évi április 1-jétől június végeig terjedő évnegyedes. 2 fr. 30 pengő kr. előfizetést főleg a beállandó Országgyűlés miatt elfogad a Jelenkor szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély: kinevezés, előléptetések, halálozás; nemzeti színházban Lutzer 10szer lépend föl. Megváltás. S; Marmaros megyei közgyűlés (Ösiség fenmarad, házi adó nem kell; az örök megváltás eddigi engeteg stadiumán hagyatik, birtokszerezhetés magy. nyelvhez nem kötvé, czéhek módosítás mellett fenartva, sajtótörvények, honoratörök szavazásjoga, triestzi vasút nem csak a fiunei pártoltatik 's (ef.) Szatmármegye választmányának követutatisó véleménye a bold. eml. szatmári pontokról; a bérczi utra 4 ezer fr. segedelem; panasz egy lelkes ellen; a 'jobbágytelki nemesség még sincs összeírva; körlevelek iránt intézkedés 'st.) Turóczi közgyűlés. Vasmegeyi követutatisó gyűlés zajongásinak rövid vázlat) Liptómegeyi közgyűlés (iesti büntetések nyilvános helyen megszüntetve, a' vontatók tovább is megtartva, 's egyéb helyi határozatok.)

Amerika: Éjszaki státusok; Mexico, Középamerika, Brazília Hayti.

Anglia: Parlamenti munkálatok, sandwichi szigetek, az üstökös.

Törökország: A' moszka válasz főpontjai Szerbiára nézve, Kerbelahi kegyetlenkedés. Montenegróban határszéli kicsapongás, Rezsíd 'st. Értesítő.

Magyarország és Erdély

Ő es. 'sap. k. fels. Balassa János orvostanárt a' magy. kir. pesti egyetemnél a' gyakorlati sebészetnek ott megürlt tanszékére nyilv. oktatóvá legkegy. kinevezni méltóztatott. —

Farkas János, erd. kir. kincstárnál jegyzőkönyvi írástól lajstromzóvá nevezetett. — Fiedler Pál a' körözézik pénzverő-hiv. anyagsáfár, az ottani pénzverő-'s bányahivatali fiók-pénztár ellenőrévé nevezetett. Várad József parajdi sótiszt ellenőr, a' marosújvári ellenőrségre alkalmaztatott. Seidl Ferencz mabácsi k. sóhiv. ellenőr f. é. mart. 3d., Halászovics Fr. nbeckereki k. sómázsamster pedig martius 11dikén meghaláloztak. —

Zsadányi és török sz. miklósi Almásy Móricz gr. cs. aranykulcsos 's t. megyei tb. Pesten élte 68dik évében f. április 13án meghalálozott 's tetemei április 15én Gyöngyösön a' sz. ferencziek egyház. levő nemz. sirboltba tetettek öröknyugalomra. Elhunytát öz. gr. Halzer gr. csillagkeresztes hölgy 's gyermekei: Almásy Móricz gr. cs. ar. kulcs. b. tit. 's m. kir. helyt. tan. 's m. kincstári alelnök, Izabella (de la Motte grófné) Vilma, Adalbert 's Erneszt nádori huszárezredi hadnagy kesergik leginkább a' széles elágazású Almásy nemzetség számos tagjai 's rokonival. Engesztelő áldozatokat Gyöngyös, Zsadány, T. sz. Miklós, Szerencs 's Mátra-Verebély mutatandnak be gyászszelgelésül a' szeretett boldogultért. Béke hamvainak!

Nemzeti színház. Lutzer Jenny k. a. ő es. kir. fős. udv. kamraénekesnője, és a' karinthiai kapumelletti dalszínház egyik primadonnája, husvéti ünnepekre Pestre megérkezvén, vendégszerepeit a' nemzeti színpadon azonnal megkezdí 's összesen 10szer lépend föl. Páholyokru és zártzékokrul rendelkezhetni előre a' szokott órákban és helyen pénzszedő Kolosy Gergely urnál.

Megváltás.

Három stadiuma van a' megváltásnak. Az első csodásan bonyolult viszonyainkat jellemzőleg régi 's mégis új. Ez a' szerződés utáni megváltás stadiuma. Századok hosszú során keresztül mindenkor dívatban volt e' mód; de köllőleg biztosítva a' megváltott nem vala, míglen végre az újabb kor hosszú küzdelmei megszerzék a' szorgalmas földésznek a' nyugtató biztosítékot, hogy iparának 's fíradalmának köszönendő függetlenebb kedvezőbb helyzetében háboríttatni nem fog. És már e' biztosító törvény nagy jótétemény azon kettős szerencsével bírónak, kik elég vagyonosak, hogy a' váltástökét lefizethetik 's elég boldogak — az iránt földesuraikkal megegyezhetni. De, bármennyire üdvös legyen is ez intézkedés a' földészek néhányaira nézt:

mégis a' legnagyobb rész ki van a' megváltást követő jóllét áldásibul zárva. 'S ez ok ösztönze többeket a' megváltásnak egy másik stadiumát tűzni ki, mely tudtomra más országokban ismeretlen. E' második stadium indítványozói közt különösen kitüntetve magát Thurzó János ur a' m. é. Társalkodóban megjelent 's a' pesti Hírlap által is taglalt értekezésével. Szerinte és szerintem is, egyik híjánja a' megváltásról alkotott törvénynek az, hogy még az iparkodó 's vagyonos földész is elzáratik sok esetben a' megváltástól, bár tartozásiért tökélyes annyitöröt (aequivalenst) volna is kész lefizetni — ha földesura a' teljes annyitörönnél sokkal többet követel, vagy épen semmi áron sem akarja megengedni a' megváltást. Ez esetben jöhetnek egész községek, de méginkább egyes földészek; mert sokszor megtörténik, hogy a' földesur az egész községnek megengedné a' megváltást, de egyes földészekül annyival is inkább megtagadja, minthogy azok, kik magokat megváltani ohajtják, jobb karban levők 's az urbéri tartozások teljesítésénél is — ugy szólvá legtöbbet érók. Thurzó ur tehát e' híjánon akár segíteni, hogy bár egyes földész, annyival inkább község kérelmére a' megyei közgyűlés törvényszékkint eljárando küldöttséget rendeljen a' hely színére, mely a' földesur 's földész egyrésztüli kívánatának, más résztüli ajánlatának előterjesztése, a' felek 's netán előhivandó tanuk meghallgatása után a' helybeli körülmények szerint szabja meg kész pénzben a' telektül járó mindennemű tartozások egy évi értékét, mely száztol hatos kamatkint tekintetvén, ha a' földész az annak megfelelő tökélet teszi, megváltottnak itéletileg nyilványíttassék, a' földesur az itéletben megnyugodni tartozván. — Ez Thurzó ur tervének vázlat, mennyire azt emlékezetem állítja előmben nem levén épen kezeimnél értekezése.

E' terv, melyet a' megváltás második stadiumának nevezék, az eddigi törvénytül elvileg is nagyon eltér, nem a' szabad egyezkedésre, hanem itélet általi elhatározásra alapítván a' megváltást. E' terv elve egy szóval kimondva: kényszerítést oly szó, mi nem a' legkellemesben hangzik, 's mindaddig többnyire elrejtésre talál, míg a' közönség helyességéről meg nem győzetik. — Azon kérdésnek tárgyalhatása végett „helyes é a' megváltásnál használandó kényszerítés“ szükegkép vissza kell kissé néznünk az urbériség régből 's újabb állapotára. Ulászló törvényei (7ik törvény 15ik 's köv. czikkei) által meg vannak határozva a' jobbágyok (urbéri-telkesek) tartozásai. Meg vala tehát szabva: mit vehet a' földesur jobbágyaitól? Mi már magában is arra mutat, hogy az urbéri telkek nem valának a' földesuraknak korlátlan tulajdonai, mikrül kény 's tetszés szerint rendelkezhetnének. Ha pedig még az 1ső rész 40ik címét is tekintetbe vesszük, miszerint csak akkor szabad a' földesuraknak a' jobbágytelket magoknak visszasajátítani, ha különben — osztály esetei miatt — telek nélkül maradnának: ugy még világosabb, még bizonyosabb lesz az, hogy az urbériség soha sem volt teljes értelembebeli tulajdona a' földesurnak, hanem csak annyibul nevezetett annak, mennyiben atul bizonyos szolgálatokat 's tartozásokat követelhetett. És nem is lehetett ez máskép. Mert az urbéri telkek mindenkor a' rendes honvédelem alapjaul szolgáltak, 's ezért egy részt országos javakkint tekintettek. Ha a' régből törvényeket — jelesül az 1715: 8. cikk hozatalaig alkotottakat — vizsgáljuk, azonnal tisztán áll előttünk: miképen a' nemesek fölkelése, valamint a' nemteleneknek is végveszélykor parancsolt hadba-szállása, mindenkor a' honvédelem rendküli eszközének tartatott. A' rendes védeszközt, mikép több törvény bizonyítja, a' királyi 's főrendi zászlóaljak (banderiumok) képezék 1715ig, midőn a' 8ik cikk a' rendes katonaságot állítja a' banderiumok helyébe, mi

által azonban egyéb különbség nem hozatott be, mint az, hogy az urbéri telkek, melyek akkorig a' banderiumok alapjai valának, a' rendes katonaság alapjává tettek. Már ez levén az urbériségnek egyik főrendeltetése, világos, hogy a' földesur már csak ezen szempontbul sem tekintethetik az urbériség oly értelembebeli tulajdonosának, minő birtokosa majorsági nemesi (alodialis) földesnek.

Igy áll a' dolog régből törvényeink szerint. De itt még meg nem állapodhatunk; figyelembe kell vennünk az újabb törvények rendelkezéseit is. Az 1837/iki törvények szerint „a' jobbágy, mondó a' jobbágy“ urbéri telkének haszonvétét szabadon eladhatja bárki-nek, ki a' telekkel járó terheket viselni képes. Ugyan teljes tulajdona é hát az urbéri telek a' földesurnak? Bizonyal nem; hanem tulajdona igen is az atul járó többnemű adózásnak. Már mi történik a' kényszerített megváltásnál? Elvéteik é a' földesurtól a' telek? Nem; mert az, ha nem ámtjuk magunkat, 's a' dolgot valódi-lag vesszük föl, többé ugy sem az övé. Vagy a' telektül járó tartozások, adózasok, szolgálatok értéke véteik el töle? Ismét nem; mert azok helyett annyitöröt (aequivalenst) kap. Mi okbul ellenzik tehát mégis a' megváltásnál a' kényszerítés elvét? Nem egyéb tekintetbul, hanem abbul, hogy egy nemű jövedelemért (szolgálatbeli 's terménybeli) másnemű, de — jegyezzük meg — ugyanannyit érótt kötelezettnék a' földesur elfogadni. — A' kérdés tehát csak a' körül forog: van é a' törvényhozásnak igaza 's oka az eddig divatozott jövedelmet nem eltörteni, hanem annak egyik nemeért másnemű, ugyanannyitöröt helyettesíteni; — vagy más szókkal a' kérdés az: van é az országnak igaza és oka a' mostani urbéri tartozásokat teljes pótlás rendelkezése mellett kisajátítani? 'S e' kérdésre bátran igenel felelhetni. Az országnak kisajátítási igaza felől sem a' társas élet fogalmánál, sem régből 's újabb törvényinknél fogva kétség nincs; alkalmazására nézt pedig általán elfogadott elv, hogy annak mindakkor van helye, valahányszor a' közhaszon kívánja. Már milly hasznos legyen a' hűbéri szolgálatok megszüntetése, sokkal inkább tudva van, hogy sem bőven fejtegetni kellene. Midőn tehát a' közhaszon az urbéri tartozások megváltása által nevezetesen előmozdittatik, mégpedig a' nélkül, hogy a' földesur jövedelmére nézt károsíttassék: a' kisajátítás elve kétségkül alkalmazható, — és az aristokrátiát tekintve nagyon kívánatos, hogy alkalmazása sokáig ne halasztassék. — A' hűbériség multaidőjé; egy helyütt forradalom, másutt a' törvényhozás szünteté meg, Poroszhon egyik tartományában pedig kormányirendelet, és ez utóbbi — mi nem kevesé csudálatos — ép azon móddal, mellyel az első, t. i. minden pótlás nélkül. Tanulságos példák ezek meg nem vetni a' korszellem intő szövegát. — Jelenleg még mi határozunk minden illy kérdés fölött; mert a' megváltást rendelő törvénytül a' fejdelmi megerősítés bizonynyal nem fog megtagadtatni, ha a' jobbágyságtul igazságosnál többet nem kívánandunk. Jelenleg mondó, még fölünk függ akint határozni, hogy az urbéri telkesek haszna legkisebb károsulásuk nélkül mozdíttassék elő. De „vajjon hatalmunkban álland é illetén rendelkezés avagy csak egy pár évtized mulva is?“ oly kérdés, mire bizton igen-nel nem válaszolhatunk ez időszert, mellyben az aristokrátiának legnagyobb tekintetü 's befolyásu tagjai közül oly számosan csatlakoznak Szóchenyi grófnak ama kívánatához, hogy „honunk félig meddig elkopott formáibaibul, 's feudális viszonyaibul kiemeltetve, valódi képviselati alkotványnyal ruháztassék föl.“ — Illy viszonyok közt, 's egy a' fontolva haladók minden halogató kísérleteiknek daczára is gyorsan haladó korban a' késedelem [legalább „az egyik részre nézve“ könnyen káros lehetne, 's ismét tapaszt-

talhatnók ama közmondás igazságát, miszerint „a vesztő vesz.” Azért ne áltassuk magunkat, de hajoljunk meg az elkerülhetlen előtt 's nyuljunk oly módokhoz, mikkor a' közjót mozdítván elő, önérdékünket is megmenthetjük. 'S illy mód a' tárgyalás alatti kérdésre nézve a' kényszerítés utján megváltás. De ha azt ohajtjuk, hogy a' kényszerített megváltás teljesen kielégítő legyen, úgy nem lehet a' főlebb leirt módon megnyugodnunk; mert könnyen előre láthatni, hogy a' mellett is csak a' kisebb rész fogja szorgalmát 's földét szabaddá tenni 's tehetni, 's így ismét azon esetben jöhetünk, mit főlebb megértünk, hogy, ha majd egykor nem csupán mi határozunk, mostani mulasztásunk károsodásunkra válhatik. Mire nézve én — tekintve azt is, mennyire gyarapodnék általános megváltás által a' közjólét — a' megváltásnak nálunk ugyan az eddigi javaslatok szerint harmadik, de másutt második, 's egyszersmind végső stadiumát ajánlom; miről azonban legközelebb. S.

Sárosban f. hó 26án tisztválasztás; május 5kén pedig követválasztás fog tartatni.

Vasmegei követutasító közgyűlés. Bekövetkezett nálunk is az anagnosis ideje, melyben mind a' haladás mind a' conservatív párt emberei az eddig benők lappangott szikrákat közmutatásra lobbantották. F. hó 3ra volt meghatározva Czindery László főispáni helyettesünk által az országgyűlési követek számára utasítást adandó közgyűlés 's annak fo'ytában Sra a' követválasztás. Tapasztalásból tudjuk, minő felhevülést okoz gyakorit csak egyes hivatalnok megválasztása is; jelenleg tehát midőn követválasztás, százados szabadtékokról lemondás ugyanegy időben kerültek szönyegre, kétszeresen kitörendő erőszakoskodás előre vala gyanítható. A' haladás emberei szokott buzgalmokban egy idő óta nem mulasztottak el semmit, mivel elveiket a' nemesség előtt érvényesekké tegyék, 's a' tisztviselői kar, bár az is, mint minden testület a' világon, hevíltabb 's mérsékeltabb tagokat számlál, őket kisebb nagyobb mértékben általánosan pártolva, ellenök épen nem munkálkodott. Azt híven tehát nagy részben a' küznemesség, hogy kiváltságai feltétlen eltörlesztéséről van szó a' nélkül, hogy eljárásiban ügyvivőt találna, önmaga körében kezdő keserű indulatát kifejezni 's összeség által már akkor rendíthetetlen testület alakult, midőn holmi röpiratok 's gunyversek nála keringni kezdettek, miket a' legtávolabb falukkal is oly vigyázva közölni 's oly híven örzeni tudott, hogy azok az előbbkelő nemesség tudára is csak elvéve jutottak. Már f. hó 2kán estefelől szokatlan tömegekben tödült a' nemesség Szombathelyre, hol a' kedélyek ingerültsége majd az adózás, majd a' választandó követek ügyében egyes tagok közt minduntalan ki-kilobbant. Főlkelt az epedve várt nap, de a' megyei láthatárról úgy hanyatlék le, hogy lemente után nem igen dicsérhetni. És föl kell annak még néhányszor kelnie — föl — sötétséget 's homályt osztatni, hogy a' maga meztelenségében láthassuk 's érinthessük mind azt, miket látván láttunk és még sem foghattunk meg. — 'S im ez okozza, hogy e' közgyűlés eredményeinek — egy hűn eltalált másolata rajzolatának, bíró- és bírálatilag törtéendő kiegészítéseig — jelenleg csak száraz vázlatát sietek tudatni. — A' nevezett napra körülbelül 2000 köznemesség seregleg össze, mely már reggeli 10 óra előtt a' megyei termét úgy elfoglala, hogy ennek küszöbehez sem lehet közelíteni, 's hogy semmi név alatt adót nem vállal el, nemcsak hangosan kiáltozó, hanem még a' főisp. helyettes szállására is annyi küldöttet utasita, mennyit csak a' hely befogadni képes volt, általok őt megkérvén: hogy az adó, birhatóság 's országos hivatalok nemesek általi betölthetése, mint a' nemességre nézve legéletbevágóbb kérdések, előleg tárgyalassanak; némelly szabad elveikről ismertes 's annakelölte igen kedvelt tisztviselők nevének is fenyegetőve említettését itt othallani lehetett. A' téren, udvaron, lépcsőkön és folyosókon hullámzó népzön közt alig vergődhetem egy kis helyre. Itt hallám, hogy csakugyan a' házi adó tárgyalatik, itt értém meg tisztán miért rivalgott a' néptömeg szünni nem akaró nem, n e m a d ó z u n k o t. Most a' m. elnök esendet akart eszközölni, de nem sikerüle. Sz. K. es. kir. kamarás, noha a' választmányilag ajánlott adózás ellen vala, véleménye rövid kijelentéséhez alig juthata. Főllála volt első alispán V. közkedveségű férfi, de hijában hivatkozék a' viszonyos méltányosságra, szólásszabadságra 'ste. félre, a' zugó: nem a' d ó z u n k kihallgatás nélkül több ízben leülteték. Főlkele B. L. gr. de beszédhez nem juthata. Az elnök ismét esendet kére 's mondá, hogy a' többség az adó ellen nyi-

latkozik 's innét bizonyos, hogy az adó megbukik; de szólásszabadsági elvből az ellenvéleményük kihallgatását is ajánlá. Növekedő zaj, mit Békassy első alispán csilapítván szóla B. L. gr. mire nem, nem — és vívát vegyülve hangzék. Több beszélő kívánó közt megszólamlék Sz. J. gr., az adó mellett nyilatkozván, hogy ha a' nemesség nem fizetné is, ő kész adózni, e' mondatka: fölvert darázsfésszékké tevő a' teremtet. Nagy zsbaj közt jobbról Sz. felé törének elő némellyek, kiát-szaladt a' zöldsztalon a' baloldalra, de itt is kezek nyul-tak utána, melyeket R. lb. ügyezék feltartóztatni. És most harsány zaj közt, jobbra, balra, székeken, asztalon keresztlukaszul történek egy kis futás, szaladás, ugrás. Ben nyomdókuk után folya — tinta — elég, kívül mint hallám szorosb ölekezések, forróbb kézfo-gások, rázások mutatkoztak, volt, ki kampót emelt Sz. J. feje felé, 's f á j d a l o m! voltak, kik B. L. grótot keresve a' m. elnök lakáig erőszakkal törének be — Kevés idő múlva az első alispán a' nemes községek két-két előjárójával a' m. elnököt a' tanácskozás folytatására meghívá. Megjelent 's mély szomorodását jelentvén a' történet fölött a' tanácskozást folytató. Szólni akart E. S. gr., de a' 'nem adózás' kimondását ordítva követelő sokaság miatt, nem lehet. Előükileg kimondaték tehát: „nem adózunk“ harsogó vivat! ben, kün, fen, alatt, mindenfelé. És most szönyegre hozaték az: ő-siség, az ismert birhatási és hivatalviselői jog, 's határozaték: maradnak a' régi lábón. 'S ki hinné? az országgyűlési költségek viselését is megbuktatják, ha Sz. S. kir. ügyvéd hatályos szót nem emel mellette és a' m. elnök más helyre nem utasítá. 'S ezzel vége lön a' mai gyűlésnek, melyben a' fekete táblára a' sok n e m e t Hrabovszky ur irogatá fel, ő, ki a' p. hírlapban oly biztos i g e n - t jövendőt. (Később visszatérünk rá) Sz. J. grótot, ki szobákban 's padláson bujdoklott 's kit még délután is agyonveréssel fenyegetők halálra keresé-nek, fiaival együtt Zichy-Ferraris Bódog gr. surányi kastélyába titkon kivivé, honnét másnap elutazott. Sz. főjegyző és S. főbíró urak, kiket hasonlólag kijelöltek vala, a' szomorú buvódi után zaklatók elől a' vidékre menekültek. — April 4kén a' jegyzőkönyv hitelesítése után a' többi utasítási pont kerülte szönyegre. E' napon szónoklanak összesen 23 man és tartának különféle tár-gyáról száz és néhány beszédet. Említésre méltóbbak a' végzések közül: Majorat. senioratusok jövendőre ne állíthatassanak, a' létezők majd szüntessenek meg. Kö-vetünk eljárására megyei állandó választmány ügyelend. Nevelési jobb rendszer kidolgozása ne kerületi választ-mány, hanem országos jutalom által eszközöltessék. A' papi jószágok mellőztetnek. A' vegy. házasságokra nézve csak kegy. kir. választ sürgetnek. A' kir. város-oknak átalakulandó szerkezetök után aránylag (8) sza-vazat adassék. Ezt indítványozá a' káptalanokra nézve is aránylag Zichy-Ferraris B. gr.; pártolá Cziráky J. gr., Nagy prof. 's már a' választmányban L a k y apát-kanonok, de ez is igen számos társaival az országgyű-lés elrendezéséhez utasították. — April 5kén a' ke-reskedést tárgyzó alváltmányi munkálat vétetett hosszas tanácskozás alá. Későbbben szót emelkedék a' szólásszabadság és személyes bátorság ügyében, egy (b. által indítványoztaték a' megyei vagy a' szabályo-zott katonaságnak is a' megyei teremtetendő be-vitele. Z. F. gr. teljes lelkéből ellene mondott a' szabá-lyozott katonaság alkotvány-ellenes alkalmazásának. Hr. jegyző az indítványt melegen pártolá, kit E. S. gr. alaposan megezáfolá. A' m. elnök finom tapintattal érin-té, hogy lehetnek esetek, melyekben katonai erőt használni nem épen alkotvány-ellenes — min'ha mondotta volna: „Vannak hazafiak, kik nem rég sérelemnek láták, hogy valahol katonai erőt használtaték, 's most — ha-sonló esetben — az akkor utált erőre ohajtnak támaszkodni.“ — Az indítvány e' része tehát nem pártol-tott 's végeztetett: elnök ő m. fogja tudni, mint kelljen a' rendet fentartani. Mi az indítvány azon részét illeti, mi-szerint a' rendbontók ellen vizsgálat tétessék és a' bűn-ösök megfenyíttessenek — hozzájárulván a' megyei tisz-tügyész hivatalos jelentése is — a' vizsgáió küldöttség engedlített. Végeztetre nemcsak a' zajongók, hanem egyik lehetősb birtokosunk ellen is, ki a' gyűlésen tett önyvallomása szerint a' szolgabíró által elmulasztott kö-rülményes kihirdetés miatt a' nemes községek gyűlé-seni megjelenésre körlevelekben felszólította. Nem két-lem az egyediség, vagy pártosság különféle híreket fog a' hírlapokban a' főnökökről, bizonyos körvelelről és tán a' kinyomatott dalról is — melyek korszellemünket csipdesik — közölni; de én mindent, mig a' vizsgá-lat délszínre nem hozandja, készantag elmellőzök;

mert könnyen megtörténhetnék, hogy mostani tudósi-tásom alaptalan vagy legalább egyoldalú leendne, miután közhiedelem, hogy e' baj évek előtt foganszott, szüle-tett 's időnkint tulzó szabadelműség, hírlapi actio, póri vexe (nemes uram! mikor jövend utat főhényezni? csu-folgtaták parasztink köznemesinket) jogféléts, fogalom-hiány 's a' jó isten tudja, hány ok vegyülete által annyira ápoltaték, hogy apr. 3kán lehetlen vala nyilván nem mutatkoznia. De bebizonyult ám azon elv igazsága is: hogy a' népnek százados tévedésit a' törvényhozónak rögtön összetépni nem okosság, 's hogy fokontint kell szokni a' népnek a' haladáshoz, nem pedig egyszeri-ben a' tetőre, sziklacúcsra ugrani. Egyszerűbbet, igazabbat, felségesbet alig képzelhetni, mint az 1789. francia zendüléskor készült alkotvány, és még is úgy szólván nyomban megbukott, mert a' szivekbe vésett százados előítéletek csapjaiba illeszthető nem volt.

Mármarosmegyei közgyűlés. Jelen mart. 27. kez-dődött gyűlésünk az országgyűlési utasítások megállapítása véget levén kijelölve, számosan sereglettek özszo-nmsein, különösbben, az alsóbb osztályból; mert mióta Szathmár pontjait önmaga agadá és buktatá meg, nem hiányzottak közöttünk is a' conservativus hősei, kik e-zeket az alkotvány sirjának tekintik, 's az ősiség 's adó kérdése már előre oly népszerűtlenné tétetett, hogy azok kedvező eldöntéséhez, miután a' választmányak is az ugynevezett conservativ status tette többségét, 's így javaslatit azon szellemben szerkeszté, semmi re-mény nem mutatkozott azok pártolásához 's nálunk e-zen kérdések — bár kivételkép ez alkalommal anyagi erő sem hiányzott, nem ólmos botok és bicskák, de magyarzat által buktak meg; mert tudni kell, hogy közrendü nemeseink oláhok levén, ez alkalommal az kérdezettelőlök: akarják é hogy azon javakat, a' mi-ket zálogba adtak valaha, visszakapják, és miután az ősiségről nekik ezen fogalom mondatott ki, természet-tes, hogy az ősiség fentartása mellett nyilatkoztak; to-vábbá az adó kérdésénél nem az özszeolvadási és nem-zeti nagyság eszméje keltetett föl bennök, hanem hogy ez jogaikat és nemesi szabadságaikat tökéletesen meg-semmiti, de különben is a' fizetés nem a' legnagyobb dicsőségnek és szabadságnak tartatván, természetes kö-vetkezése lön, hogy elfogadása létesíthetetlené, 's azon okból hogy a' többi kérdésnél is az elmék láza-dásba hozatván, viszonhatást ne szüljenek, a' vá-lasztmányak nem fizetést javaslo indítványá örömmel fogadtatott; az örök megváltásra nézve is bár a' hala-dási párt egy része a' kényszerített maximum meghatá-roztatását, másik pedig a' szathmári javaslat szerint a' bankkal özszekeztött indítványozá, mégis a' többség jelenleg ez által a' földesuri jogokat vélvén csorbíttatni csak a' permissiv törvény mellett nyilatkozott; a' capacitás azonban többséget nyert, de úgy hogy csak 32 éves zálogokra és honfiakra terjesztessék ki, egy rész javasla ugyan hogy a' benszülöttekre nézve is csak úgy terjesztessék ki, ha magyarul tudnak, de Vay Dá-niel gr. javaslatára, ki meggyénken már ez első föllé-pése által is nagy méltánylát, szeretetet és bizalmat vi-va ki 's ki jeles, tehetségeit már most is a' különböző pártok kibékítésére használta 's kire nézve teljes re-ményünk, hogy őt meggyénk önnönének fogja nem so-kára nevezhetni, — hogy ez által is alkalom ne adas-sék az idegen ajkuaknak azon ellenvetésre, hogy nyel-vünket rájuk erőszakkal akarjuk tolni, bizván abban, hogy inkább a' capacitás hozza meg a' nyelv megked-velését és megtanulását (?) nyelvhez a' capacítást nem kötöttük — a' czehek csak módosítást fognak nyerni, de eltörlesztésükre meggyénk nem szavazand; az uti vá-mot a' kereskedési társaságok által építendő utakra nézve, melyek a' kötött évek elteltével az ország lu-lajdonai leendének, meggyénk elfogadá; a' másod ren-dü utak kijelölési joga, mint építetése is az eddigi mo-dorban a' törvényhatóságok kezelésére bizott. A' hi-vatal-képességre nézve az eddigi szokás továbbra is fentartatott. — A' nevelés előmozdítása végett a' papi-javak secularisatioja el nem fogadtatott, hanem a' vég-intézet nélkül meghalálozott papi egyedek hátrahagyott javai egy harmad része e' czeúra fordíttatni javasolta-tik. A' sajtószabadság azonban diadalt nyert, mert a' küldöttség ugyan az előző vizsgálatot pártolá, de a' többség elveket kívánt törvény által meghatározatni és hogy ki ezen korlátokon túl csapong, büntetessék. A' képviselőre meggyénk az adózó népet még éretnek nem találta; de ez alkalommal indítvány tétetvén a' honoratiók sorsára nézve 's javasoltatván, hogy a' követek és megyei tisztviselők választásakor szavazási joggal ruháztassanak föl, ezen indítvány szavazat ut-

ján nagy többséggel elfogadtatták; — ugyanazért helyeslenni nem tudom, hogy a más napi gyűlésre azon kérdés megfajlítása végett, kik legyenek honoratorok, mintegy 200 magyarul nem értő nemes hozatott be, midőn is a honoratorok kategóriájába irattak és így szavazási képességgel törvényhozási uton felruháztatandóknak határozattak: a diplomaticusok, egyházak igazgatói, kiváltságolt városok egyegy követei, a magy. akad. tagjai, a főbb hivatalnokok, tanítók és minthogy provinciális érdeket is vétünk a törvénybe szövegni, a honoratori nevezet a kebelbeli kamrai igazgatóság főbb tisztjeire is kiterjesztették. A vámszövetséghez a nemzetiség tekintetéből nem csatlakozunk, 's a trieszti vasutat nem pártoljuk, hanem a Fiumébe vezetőt. Tapasztalván meggyünk azt, hogy a semmivel bíró makacs jobbágyokra nézve megrendelt urbér-utoni kibocsúttetés a földesurakra nézve nagyon terhes és káros, indítványoztatni rendelte: hogy ha három ízben makacsagáért büntetve volt a jobbágy 's ennek teljesítésére elégtelen, rövid uton becsúttessék ki. A sérelmekre nézve meghatároztuk, hogy azok a k. előadások előtt tárgyalassanak, és addig míg eziránt válasz nem érkezik, az előadások tárgyalásába követeink ne bocsátkozzanak. — Vége követek.

* Szatmármegyéből, mart. 18d. Országgyűlési utasításokat dolgozó választmányunk munkálatiról — azoknak, kik talán ohajják tudni, mint bánté meggye, megtagadott szülőttel, a 12 ponttal? röviden ezeket írhatom: meghatározatván mindenként előtt, hogy a választmány az egyes pontok tárgyalásában azon vezérelvhez ragaszkodjék, miszerint minden intézkedésre nézve az alkotmány szelleméből induljon ki: az ősi ség kérdésében kimondatott, hogy nemesi birtokot minden birhatási joggal bíró személy vásárolhat; 's a szerződés csak akkor dönthető, ha családság, erőszak által eszközöltetett, vagy rendelkezhetési tehetőséggel nem bíró személy által kötöttet. — Zálogsági évek, csak 10 évre terjedhetnek, 's ha ily javak a zálogszáma 10 év után, hat év alatt ki nem váltatnak, elidősülnek 's a megyénél bejegyeztetnek. A zálogváltási pöröknek, három perszak ideje alatt le kell folyni, — a pört mindenkor megintés előzvéen meg, mely után 30 nap alatt, ha a zálog - birtokos, az intő bíró által kiszámított summát fel nem veszi 's a javakat ki nem bocsátja, a haszonvételekben 's kamatokban elmarasztaltatik, ha pedig a ki nem bocsátásnak alapos okát nem adja, a zálog summát is elveszti. — A zálog, a nemteleneknél — kiknek örök birhatási joguk nincs — soha sem idősül el. — Az örökösödési követelések, ugy szinte a magszakadasi esetben oldalági örökösödés 16 év után elidősül. — Szabad rendelkezési elvnel fogva, a majoratusok és senioratusok ezentulra is meghagyatnak, de az ily javakban eddig használt zárok eltöröltetvén, bírói foglalás tárgyaivá lehetnek. — A hiteltár alapítására nézve, mivel a birtok jelen körülményeiben, kivált az elidősülési évek előtt, és országos felmérés nélkül telekkönyvet alkotni nem lehet, a választmány csak azon ohajását jelenté ki, hogy erre nézve, a következő országgyűlés minden előintézkedést teljesítsen. — A kényszerített örök megváltás, mivel az urbériség még tisztában sincs hozva 's annak értéke tisztán nem tudathatik — idő előttinek találtatott. — Az országban denlakó, megtelepült, vagy települendő keresztyén nemteleneknek csak ideiglenes szerzési és birhatási jog adatott. — A hivatalviselési jog a nemteleneknek, kik értelmileg kiképezettek, megadatik, mégpedig úgy, hogy há bírói hivatalba lépnek, nemesi jogokban is részesítessenek, 's ezen jogok utódaikra is terjedjenek ki. — A sok botrányt okozott 6d. pontkövetkezett, 's reményünk ellenére az első alispán lelkes felszólalása következtében, tárgyalás alá vétetett 's leginkább azért, mivel a híres decemberi gyűlés határozata e pontokrul azt mondja, hogy a mely pontban a nemesség állandó adóztatása foglaltatik, azt a választmány el kell mellőzze, 's így mindegyik pontot tárgyalni kellett, hogy az állandó adót belőle kikérgethessük. — De e közben a választmányi ülések megszakadtak, 's a 6ik pont csak három napra támadt fel, mivel a 4dik napon midőn az ülések ismét megnyitak, sirgödrébe lezártatott. Az, ki előbb feltámadását eszközölé, most nem lehetett jelen, 's kimondatott nagy könnyeden, hogy a 6d. pont tárgyalásáról a választmány a decemberi gyűlés által elüttetve lévén; következik a 7d. pont. — E pontban ezen általános kitétel, e g y e d á r u s á g töröltessék el tulajdoni és alkotmányos jogokat sértvén, el nem fogadtattak, — a c z é h e k , mint képző intézetek továbbra is meghagyattak, de minden mellékes

kiváltság és önkényre vezető hatáskör nélkül. Jövendőre nézve mindennek, ki valamely mesterséget ért és arra képes, annak szabad gyakorlása megengedtetett. — Az ipar és kereskedés felvirágoztatására, a vízi utak mind olcsóbbak mind célszerűbbek lévén, a száraz földi utak felett pártoltatnak, oly móddal, hogy a hola vízi ut természeti akadálnál fogva megszakad, ott a közlekedés szárazföldi utakkal hozassék kapcsolatba. Az ily csatornák 's utak, az országnak e czölra szolgáló forrásaiból — ide értve az adózók erejét is — építtessenek, 's ha ezek nem elegendők, a nemesség is szabad ajánlat útján segítsen. A megyei utakatezután is az adózók készítik, de a mesterműveket 's pénzbe kerülő anyagokat, hasonlóan szabad ajánlat útján a nemesség szerzi meg, a rendelkezési jogot a megye magának fentartván. — Utívámot a nemesség ezentul sem fizet. Azon idegen pedig, ki a honban gyárt épít, 's arra legalább tizezer pgrfrot fordít, mindjárt indigenává leend 's örök birhatási jogot is nyerend. — A n é p n e v e l ő s tárgyában határozatott, hogy minden helységben elemi iskola állíttassék, hol a növendékek vallás-különbség nélkül taníttassanak munka 's ipar-szeretetre, erkölcsiségre, gazdálkodásra 's testi gyakorlatokra, — a vallást tanítsa a lelkész, a tanítót tartsa az összes lakosság és a földesurak. Állíttassanak reál-iskolák, gymnasiumok 's akademiák, és a status költségén tartassanak fen. — Praeparandiák és polytechnicum intézetek alkottassanak hasonlóan az ország költségén. — Az egyetem az országé legyen, 's ebben minden vallásnak külön tanítója; a tudományok közösen taníttassanak, a tanítók valláskülönbség nélkül választassanak. Pénzalapul vétesk a kir. alapítványi tőkék fölösleges 's a püspöki jövedelmeknek a fortalitiumokra fizetett része, ez okból, a papi javak secularizálása nem pártoltatott. — Vége követek.

Liptó megyei közgyűlés. Mult hó 20át követte egész héten egy rendkívüli, 27kén pedig évnegyedes közgyűlésünk volt. A rendkívüli gyűlés tárgya annyira halasztott országgyűlési utasítások felosztása 's a municipális szerkezet némi vagy inkább sok árnnyoldalainak javíthatása valának tárgyai; a másodikra nézve többi közt említést érdemel a törvényszéki bíráknak az összes nemesség által ezentul történendő választása, e tárgy előbb küldöttségre bízattván, mely most bejelenté hosszú munkálatának eredményit, a törvényszéki bírák választása körül elárgott a RRdek véleménye, egy rész akarát a törvényszékek egész kiterjedésben elrendezését országgyűlési utasításokba foglaltatni 's így ezt törvényhozássra, melytől egyedül üdvös eredményeket várhatni, bizni, azonban nem nyere meg a Rdek helyeslését, kik a szabad választásban látták a törvényszékek függetlenségét, ámbár azt is ellenetik, hogy most épen az országgyűlés küszöbén, kár arra tágas mezt nyitni, a mitől másutt ohajta megmenekülni akarók értem a lélekvásárlásokat, melyek most municipális szerkezetünk minden szakáiban annyira elharapozának 's így már a jövő törvényszékünkre alkalmazandó bírákat az összes arra különösen meghívandó nemesség által választandjuk, és pedig titkos szavazás útján 's majd meglátjuk mi sikere lesz e részbeni rendelkezésünknek. 2) A nem hivatalos vonatokrul szinte hosszabban vitáztunk, és azokat a közlekedés jelenlegi hiányai pótlásaul tovább is fentartottuk, de azok árát 20krral felemeltük. 3) Nádor ő fensége felszólítása következtében azon 446,606 ft 29%, kr. álló előlegezést, mely a kinestár résziről az országos pénztár számára tétetett, országgyűlési megajánlás útján fedezendjük, ugyszinte 4) Az országgyűlési követek szállásait is készpénzzel fizetendjük, de egyszermind arra kérjük az országgyűlési testület gondoskodását: tenne e részben oly lépéseket, miknél fogva netalán a háztulajdonosok résziről történhető zsarolások meggátoltathassanak. 5) Első alispánunk azon indítványára, hogy a nyilvános helyeken végbevitetni szokott fizti büntetések a népjávitásra épen üdvösen nem hatnak, hanem inkább minden jobb érzés eltomplásával, az összecsdülteknek csak emberiség-alacsonyító látványul szolgálunk, ezentul ily testi büntetéseket magok után vonó ítéletek a megyeház elzárt udvarán fognak végrehajtatni. Ezeket követő évnegyedes közgyűlésben előfordultak a testvér megyéknek már ugy is ismertetes országgyűlési tanácskozás anyagait magokban foglaló felszólításai, melyek az e végett megbízott választmányhoz utasítottak, különben az egész gyűlés nem bírt az egész közönségre méltó közérdekkel. Az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választmány, mely szinte e gyűlés folyama alatt tartotta üléseit, a városok elrendezését, hová az országgyűlési szavazatarányt is foglalá, és az ősiséget vevé tanácskozás alá, az első talán ki fogja elégténi a szab. kir. városok igényeit, a másíknak fentartása javasoltatik; ha közgyűlésileg is keresztyül meggyünk e nagy fontosságú tárgyakon, majd akkor bővebben értesítendjük a közönséget. —

Turócmegeyi közgyűlés. Közelgetvén az országgyűlés kitűzött határnapja, nem csoda hogy martius

26dikán kezdődött 's 29kén bevérgzett évnegyedes közgyűlésünkön némely követválasztási symptomákat lehet tapasztalni, mert a gyűlésre számosan megjelent nemesi rend ez alkalommal az illetők által megvendégettetett 's miután a mult évnegyedi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása után kir. tan. 's első alispán Lehoczky Imre az ősiség fentartását, a nemességnek adótuli továbbbi mentességét, és alkotmányellenes szellemű sajtó útján nyilvánított igazgatások korlá oztatását, egy érves beszédben a KK. és RR. figyelmébe ajánlván a megyéket pedig az alkotmány fentartására felszólíttatni indítványozá 's ezen beszéd szünni nem akaró éljenekkel fogadtattott, találkoztak egyedekek, kik azt, e beszédben kifejtett elvekkal ugyan megegyezőleg, nézeteiknek 's mintegy politikai hitvallásuknak nyilvánítására alkalmul használták. Történetek némi felreértésből származott, de minden személyeskedéstől ment összekoczczanások is 's minthogy az indítványt senki nem ellenzé, egyhangulag végzessé lön. E gyűlés érdekeseb tárgyai még következők: 1) Az orosz befolyásra figyelmeztető megyei levelek, többek nyilatkozása után, csak tudomásul vétettek; sőt találkozott egy a tbrák sorát díszesítő egyed, ki ezek tárgyalatási jogát a megyei gyűlésekre nézve kétségbe vonta; azonban erre kimerítő felelet adatott, 's egyik szónok által az, hogy a táblabírói eskü mellett a KK. és RR. kiváltságit és szabadságit mindegyik védeni köteleztetvén, azon kérdés intézetelt a kétkedőhöz, miszerint kívánja tudni milly mineműségben hozta ezen kétkedést 's tagadást e tanácskozási helyen kérdésbe? A felelet azonban elmaradt; főlebb érintett táblabírói esküre nézve meg kell jegyeznem, hogy megyénkben a törvénykönyvbe foglalt esküformához még egy záradék van csatolva, mely szerint a hitet letevő magát a törvényszéki titkok megőrzésére 's a KK. és RR. kiváltságit és szabadságainak védelmére kötelezi. — 2) Az országgyűlési pártolást igénylő levelezések, korábbi határozatinkhoz képest részint tagadó értelemben részint minden korlátozás nélkül az országgyűlési tárgyakat kezelő választmányhoz utasítottak. — 3) Jövő évnegyedes közgyűlés 's ezzel egybekötött törvényszéki határideje június 19re határozatott. Az országgyűlési követeket választó gyűlés határnapja kitűzését, miután a királyi meghívó levél első alispánunkhoz érkezvén, ez által Pesten tartózkodó fő-ispán ő méltóságával közöltetett, minden nap várjuk. — Blatniczai és zniói járásink, miután egyegy eskütt helyébe mult tisztválasztáskor egyegy alszolgabíró létesítetett 's választatott, egyegy rendes esküttől nélkülözni, 's így a most említett két járásban különben is levő két szbíró egy esküttel eljárni kénytelenítetvén, az igazságkiszolgáltatás gyorsabbítása és az anomalia elkerülése tekintetéből m. főispán ur két fizetéstelen, de a rendesek hatóságával felruházott eskütt kinevezésére megkéretni olykép indítványoztatott, hogy jövő tisztválasztáskor ezeknek törvényes értelemben megválasztásukat magoknak a RR. fentartják. — 5) A stubnyai fürdőnek mostani elrendezése a kor kívánatinak meg nem felelvén, ez alkalommal szinte a megye figyelmét nem kerülé el 's ez oknál fogvást annak rendbeszedésére 's a mi igazítandó 's javítandó elintézésére Kőrmöcz város, mint földesur, végzés által felszólíttatni határozatott, a politialis rendnek szoros megtartása tekintetéből pedig Dávid Mátyás tisztelebelszabíró fürdői biztosnak nevezetett ki. — A marhahus ára 1 krajczárral fölemeltetett és 11 krajczárban állapíttatott meg, ugy hasonlóan 7) A vendégi elfogatok 4 lótul 1 állomásra 1 forint 20 krajczárban határozattak meg. —

Amerika.

(Éjszakamerika. Mexiko. Középamerika. Brazília. Hayti.) Washingtonben febr. 27én Tyler elnök ovást bocsátott ki Peel Robertnek az angol alsó házban tett azon nyilatkozata ellen, miszerint az Ashburton-féle szerződés által Anglia csak motozási, de nem megtekintési jogáról mondott volna le, 's ennél fogva az angol czirkálók megállíthatják az amerikai lobogó alatti hajókat 's megvizsgálhatják: vajjon jog szerint viselik é azon lobogót. Ezen jogot csak azon esetre ismeri meg az elnök, ha tengeri rablásrul van gyanu, különben a szabad nemzet hajóit senki sem akadályoztathatja. Ez ellenmondás nagy ingerültséget szült Londonban, 's a sajtó nagy része a kérdést ismét feloldottnak nyilatkoztatja. Londonba amerikai új követ még nem érkezett, Webster már két ízben lemondott e hivatalról; Everett a mostani követ Chinába menend követül, hova 4. v. 5 hadihajó is vitorlázand vele. — Mexikoi hir szerint jan. 24éről az ottani kormány, melynek élén még mindig Santana van, az eddig fenállott sajtószabadságot

megszüntette 's minden nyomtatványt, még a' kath. püspökök egyházi hirdetőnyeit is előleges vizsgálat alá rendelte. — Rio-Janeirobul jan. 13-ról J. des Débats-ban közölt levelek szerint nem dona Januária kezét nyerte meg Joinville hg., hanem annak 'öcsesét dona Franciscaét. — A' dolog már [tisztában van] 's a' menyasszony Marseille város nevű sorhajón nemsokára Európába vitorlázand, Langsdorf követ neje kíséretében. — Guatemala, Honduras, Nicaragua és el Salvador státusok, a' középamerikai szövetséges köztársaságnak néhány év óta egymástól elvált részei 1842. oct. 7-én egymás közt szövetség szerződést kötöttek. — Haytiban feb. 6. hírek szerint Boyer elnök körlevelet bocsátott a' kiűtött lázadás ügyében, melynek hangja olyan, mint-ha a' lázadás már csilapulna, mi azonban egészen más-kép van. A' [fellázadtak mindinkább] szaporulnak 's kétséges: a' kormány elnyomhatandja e' őket. A' sziget déli 's keleti része közökben, parancsnokaik két colombiai tiszt, 's zászlójuk ezen [köztársaság zászlója].

Anglia.

(Parliamenti munkálatok. Sandwich szigetek. Az üstökös.) Mart. 31-én a' felsőházban Campbell lord indítványa a' skót egyház ügyében sikertelen maradt, mivel a' miniszterek ellenmondására a' lord önként viszszavoná azt. Alsó házban egy részvényes társaság gépjárak készítésére különös szabadítékot kérvén, erős vitára nyújtott alkalmat, mivel azonkívül számos kérelem volt ezen iparkeresetért. A' kormány emberei pártolák a' billt, de mégis 154 szóval 77 ellen megbukott. Ferrand, a' gyárosak szokott vádlója, meghatalmazást kért egy bill behozatalára, mellyel fogvást a' miveletlen föld szegények közt osztatnék ki. Ez, ugymond, czél-szerűbb lenne a' gyarmatosításnál, mivel kivándorlás-ra a' szabadsághoz szokott angolt soha sem kényszeríthet. Ferrand szerint az egyesült királyságban még 30 millió acre pusztá föld van: ebből ő eleve 4 milliót ohajt sorsok által részint a' termeszítő családoknak részint a' városi lakosság kényelmére 's használatára adatni. — Standard szerint a' Sandwich-szigetek főnöke, ki jelenleg Angliában van, különösen megbízott, hogy azon szigetek függetlenségének elismertetését az európai hatalmak által eszközölje ki. Ő egy amerikai ténitő kíséretében van, ki 20 éven tul élt azon szigetekben; némely hatalmak képviselőji, különösen a' belga, szívesen fogadák őt, 's remélik, hogy minden kormány még az amerikai egyesült státusoké is, elismerend' a'

kívánt függetlenséget, csak a' francia udvar úterét nem tapinthaták még meg ez ügyben. — Miként Herschel J. ugy Airy a' greenwichi híres csillagász is, mart. 29-kén látta az üstökös fejét; Glaisher ellenben a' csillagászat prof. Cambridgeben, azt állítja, miszerint a' tünemény nem üstökös, hanem állatköri fény. (Zodiacallicht) vala. —

Törökország.

(Az orosz válasz Szerbiára nézve. Kerbelahi kegyetlenkedés.) Az orosz czár válasza, mellyben új szerb fejdelemválasztást oly erőteljesen követel, hogy ennek teljesülteig Butenieffet is elhált a' portávali közléstől, alkalmasint már Konstantinápolyba is megérkezett. A' sz. pétervári udvar azon elvét fejezi ki benne, miszerint fellázadt néptől választott kormány a' fenálló szerződéseknél fogva 's elvek szerint semmikép sem törvényesíthetők; azonban személyt sem jelöl ki, 's különösen Mihály részire épen nem nyilatkozik, csupán törvényszerű választást, melly körül a' szultán minden jogával élhet, követel engedhetlenül. A' nemrég megérkezett Rezsid pasa ellen annyira armánykodék minden párt, hogy most némely hírek szerint általjában semmi hivatalt nem nyerend, mi a' portára nézve jelen bonyolultában valódi szerencsétlenség. — Borzasztó hírek érkeztek azon kegyetlenségről, mit Nedzsib bagdádi pasa katonái Kerbelahban követének el: mintegy 20 ezer ember gyilkoltatott meg, a' város nagyobb része porrá döntetett, 's még a' mecsetekben is százak lették irgalmatlan halálukat. E' hír hallatára Perzsiában nagy hadkészületek történnék, 's mivel még az előbbeni vizály sem egyenlítették ki, 's vallásos ingerültség volt a' megtámadás és kegyetlenkedés indoka, vallási háborút jósolnak a' két szomszéd hatalom közt. A' porta részről Erzerumba perzsiávali egyezkedés végett küldött Nuri efendi hírtelen meghalt. A' hatalmas Riza pasa használni akarván ez alkalmat veszélyes ellenfelének Rezsid pasának eltávolítására, mindenkép Nuri utódjával iparkodik őt kineveztetni.

Az orosz czár válasza újabb hírek szerint ezen főpontokat foglalja magában: 1) A' czár nyomozást 's büntetést kíván az utolsó lázadás indítóira nézve. 2) Követeli Karagyorgyovics letétetését. 3) A' tartomány törvényei szerint tartandó új fejdelem-választást sürget, megismervén a' szultán azon jogát, miszerint ő megemítheti atyjának azon fermánját, melly által az Obrenovics-család Szerbia örökös fejdelmévé nevezetett, valamint azon jogát is, hogy Mihályt, ha vétkeinek ta-

láltnék, a' kijelöltek számából kihagyhatja. Butenieff e' mellett még oda utasították, hogy válasza csak 24 órai határidőt adjon a' portának, 's ha töle tagadólagost kapna, Sztambolt azonnal hagyja el, 's ideiglen Bujukderébe szálljon, hol egy orosz hadihajó állomásoz.

Montenegro, a' török birodalomhoz tartozó, de mégis független vad tartomány, ádáz kicsapongási-val nemrég Ausztria ellen megszegte békehűségét, midőn febr. 22. 's 23. közti éjjel a' pastrovicsi kerületbe, hihetőleg egy juhnyáj elhajtatása végett, dühös orcsapat ütött be. A' kerületi lakosság azonban fölkerekedvén, a' tolvajokat visszaveré, de e' közben közülök egyet megölt 's többet megsebzett. E' szerencsétlen eset nagyon fölingerlé a' montenegrókat, 's újabb behorhanások sérelme miatt a' határőrséget Ausztria részéről meg kellett erősíteni. Ámbár nem sokára hallatszék, hogy a' vladika súlyosan megbünteté, 's elfogatá a' béketörés indítóit, sőt egyet közülök fel is akasztatott; mivel azonban Montenegróban a' vérboszu törvénye fenáll, további zavargástól méltán tarthatni.

Konstantinápolyból mart. 22-ről érkezett újabb hírek szerint Butenieff Stratford-Canninggel hosszasan tanácskozván a' szerb ügyek felett, ez utóbbi hajlani látszik az orosz kívánathoz, legújabbán pedig Bourquenev olly utasítást kapott Párisból, hogy az angol politikát kövesse; minél fogva ezentul a' nagyhatalmaságok mind a' porta ellen lesznek, 's valószínűleg beteljesül az orosz kívánat, miszerint Belgrádban ismét új fejdelemválasztás leend. Mart. 21-én S. Canning Szarim efendivel a' külügyekben hosszasan tanácskozván, másnap divánulés tartatott, miután Namik pasa nyomban Bagdad felé sieté, mint rendkívüli biztos Nedzsib p. eljárását Kerbelah feldulatása körül nyomozandó. Erzerumba az elhalt Nuri efendi utódjaul Enveri efendi nevezetett; Rezsid pasa is fel vala ugyan terjesztve, hanem mielőtt kinevezteték, szerencséjére megbetegült, 's annak következtében darab időre egészséges vidékre távozék. E' napokban Londonbul 2 gőzös érkezék Odessa 's Konstantinápoly közti török postaszolgálatra Krim és Odessa nevezetű, mindegyik 280 löerejű. Az orosz tengeri erő a' Feketetengeren geometriai arányban növekszik. Szerbiából érkező hírek szerint ott ismét nagy forrongás van 's legújabb hírek szerint, ha mint az orosz udvar Ausztriától gyamolítatva kívánja, új fejdelemválasztás leend, legihetőbben az öreg Milos hg. fog lenni a' nép választottja.

É R T E S I T Ó.

Gőzösek indulása

Bécsből Pozsonyba 's Pestre mindennap folyó aprílis elejétől kezdve indul utasok számára egy gőzös délut. 2 órakor. 'S minden vasárnap reggel egy más egy nap alatt.
Pestről Pozsonyba 's Bécsbe aprílis 1. kezdve szinte mindennap utasok számára egy gőzös regg. 7 órak. 's minden szerdán regg. 7 órak. egy rakhajó.
Zimony és Drenkova felé: utasok számára hetenkint kétszer hajnalkor t. i. mindenkedden Mohács és Vukovárra 's minden pénteken Mohács és Eszék re indul e g y g ő z ö s. 'S Pest és Drenkova közt pedig minden 14 naphan egyszer megfordul egy vontató gőzös.

Alulírott, a' nagyérdemű közönségnek tisztelettel jelenti, hogy boltjában, valamint eddig is, számos év óta mindenféle gála- 's egyéb magyar-ruhák készen találtattak, ugy jelenleg is minden készületű magyar ruhák aranyra, ezüstre és fekete színóra eladásra készen állnak; ha mindazáltal tetszenék ezektől különböző színű vagy formájú ruhákat, az

alulírtat bizodalommal megtisztelő uraságnak rendelni, azon esetre is pontos és jutányos szolgáltatást ezzel ajánlja. — Boltja vagon most is hol előbb volt, a' Franciscanus atyák piacán Eggenberger könyvtáros házában, ezen czím alatt:

**„Hungary Lászlónál.”
Klasy Venczel,
polg. magyar szabómester. 3—3**

Haszonbéri hirdetmény.

Tek. Pestmegyében keblezett Bénye helység 1/4 része, melly 4 1/2 jobbágytelékből 24. házaszallérből, 's mintegy 700. hold majorságföldből áll, tisztítak 's gazdasági épületekkel; nemkülönben a' Farkasdi pusztában mintegy 600. hold, szinte gazdasági épületekkel; és a' Loesodi pusztában 155. hold f. e. sz. György napra haszonbérbe adandó. Bővebb utasítást nyerhetni Zsivora György ügyvéd urnál Pesten Serviatéren, Sziklai házban. 2—2

Haszonbérlet.

Tettes Ebelzky Sándorné assz. Hontmegyében fekvő K. Palojthai, Hredzényi és Nemessi pusztabeli, ugy szintén F. Palojthai és Suchányi egymással határos helységi részbirtokeit ellátva 8. szóbából álló lakházzal és minden néven nevezendő gazdasági épületekkel, elegendő tűzifával 's a' t. f. e.

alulírtat bizodalommal megtisztelő uraságnak rendelni, azon esetre is pontos és jutányos szolgáltatást ezzel ajánlja. — Boltja vagon most is hol előbb volt, a' Franciscanus atyák piacán Eggenberger könyvtáros házában, ezen czím alatt:

Vendégfogadó-árenda.

Kaszálóval és szabad legelővel. Törtelen, t. Pestmegyében Czegléd, Abony, Szolnok, Cibakháza és Nagy-Kőrös m. városok közt az erdélyi, békési 's aradi országutban helyzett, mintegy 1500 lakost számláló nemes gyarmatban egy vendégfogadó a' szükséges istállóval, színel, több holdnyi kaszálóval 's öt ezer holdat meghaladó legelőn birkat is szabad számban tartható joggal folyó 1843. sz. Mihály napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe adatik. Az érintett vendégfogadó egyenesen a' nagy országút törében fekszik, melly a' Pestre 's Bécsbe hajtatni szokott számos göboly és hizalt ser-

tes falkák szállítására szolgál 's portekát és egyéb terhet le- és felszállító oláh szekerekzők 's kereskedőknek legjárta útja egyszermind. Az árenda feltételei megduhatók Törtelen Tóth Ferencz ispánnal 's a' Jelenkor szerkesztőségénél. 2—5.

Csöd erdész-segédsegre.

A' nagyméltóságú magyar kir. udv. Kincstár rendelése következtében ezzel közhírré tételük: hogy a' dorozsói kir. kincstári erdőtisztésné a' segédi szolgálat mellyel rendes lakáson kívül esztendőnkint készpénzben 200 peng forintnyi fizetés, természetnyekben pedig 21. pos. mérő kétszeres buza, 12. öl kemény tűzi fa, 36. m. sz. szén, 4. öl tavaszi, és 1. öl téli szalma összekapcsolva van, ürességbe jött. — A' kik tehát ezen a' 12. dik díj-osztályba tartozó szolgálatért folyamodni kívánnak, szükséges oklevelekkel ellátott folyamodásaikat, mellyekben magokat az erdőszi tudományok és földmérésben letett próbavizsgálatról igazolni tartoznak, legfeljebb ez idei Sz. György hava 12. kéig a' zombori kir. kincstári igazgatósághoz nyújták be. 2—3

Árverési hirdetés.

A' tek. pesti első bíróságú kir. váltótörvényszék rendelete következtében Kubinyi László ur. u. m. Mandl Joachim, Herzfeld Dávid és Kadisch Joachim hittelezők engedvényese részire f. e. april 21-ik napján délelőtti 9 órakor t. Pestmegyében keblezett Adaes pusztán ötömösi Geréby Pál urtól kielégítési végrehajtás utján jármos ökrök, egész gulyabeli marhák 's birhák szükség esetén hatalomkarral is eszközleendő közárverés által a' legtöbbet ígérőnek kész pénz mellett el foguak adatni. Kelt Pesten april 11-kén. 1843. Ujváry László s. k. t. ns Pestmegye főszb. mint végrehajtó. 2—3.

Usód épületjavításra.

A' nm. m. kir. udvari kamra rendeléséből ezzel közhírré tételük, hogy a' tokaji kir. sötisztéség épületein szükségessé vált tatarozások f. évi apr. 27-én az ottani írószobában szokott délelőtti órákban tartandó nyilvános árcsökkenés utján felsőbb helybenhagyás mellett a' legkevesebbet követelőnek eszközlésül átengedtetni fognak.

Ezen alkalmattal a' közös munkák kivételére, előleges mértékek és költségek kiszámítása szerint megállapított 3780 pftnyi 52 1/4 krnyi összeg a' kikiáltási árleszen, mellyből azonban ács-és kőművesmunkákra anyagokkal együtt 1328 fr. 24 1/4 kr., 's illetőleg 1304 fr. 25 kr., kőfaragó munkákra 379 fr. 27 kr., asztalos munkákra 248 fr. 58 1/4 kr., szinező munkákra 237 fr. 51 1/4 kr., lakatos munkákra 177 fr. 33 kr., üveges munkákra 58 fr. 32 1/4 kr., vasáruai szerekre 35 ft 36 kr., fazekas munkákra 10 ft p. p. esik.

Vállalkozni kívánkozóak tehát a' megkívántató bánatpénzzel és elfogazható biztosítással ellátva, a' kijelölt helyre és napra azon hozzáadással hivatalosak, hogy egyéb feltételek az érintett királyi sötisztésnéél megtekinthetők. 3—3.

T. Nógrád megyebeli Balassa-Gyarmat mezővárosban a' vgyei büntető fogház építése elrendelve lévén, a' kőműves munkának árcsökkenés utján elvállalására csőd nyíltatott, mellynek határnapjaul f. e. april 21-d délutáni órai első alispáni hivatali szállásán tüzetvén ki, a' vállalkozni kívánók az napon t. Nógrád megyebeli BGYarmat m. városban megjelenésre 's bánatbér melletti vállalkozásra felszólíttatnak; addig is pedig az e' részben készített terv B.-Gyarmaton a' várnagyi hivatalnál mindenkor megtekinthető. F r i d e c z k y Lajos, tek. ns Nógrád megye első aljegyzője. 2—3